

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME OKULLARDA EĞİTİMDE FIRSAT VE İMKAN EŞİTLİĞİ

Bekir BULUÇ

Eğitim sistemi çeşitli kademelerden oluşmaktadır. Ancil bireyin kişiliğinin temelini atıldığı ve ileri dönemlerden, eğitim hayatını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen döntsü okul öncesi ve buna dayalı olarak ilköğretim kademesidir. Kalkınmanın temel ölçütlerinden birinin ülke vatandaşlarının eğitim durumunun niteliği olduğu düşünüldüğünde, özellikle temel eğitim çağındaki nüfusun okullaşma oranı ve eğitim hizmetlerinin ülke geneline ve kadın-erkek tüm vatandaşla/a eşit bir şekilde sunumu oldukça önemli hale gelmektedir. Çünkü temel eğitimden faydalanamayan nüfus, doğal olarak diğer eğitim kademelerinden de yararlanamayacaktır. Bu çalışmada, Türkiye'de ilköğretim ikinci kademedeki okullaşma oranları yönünden eğitimde fırsat ve imkan eşitliği durumunu ortaya koymak amacıyla köy-kent, kadın-erkek ve bölgeler bazında okullaşma oranları DİE istatistikleri incelenerek ortaya konulmuş, okullaşma oranının artırılması ve eşitsizliklerin ortadan kaldırılması için bazı öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Eğitim konusu, ilk çağlardan beri tüm toplumları ilgilendiren ve top umsal yaşamda önemli rol oynayan bir süreçtir. Eğitim, toplumu ahlak kurallarının, ekonomik ve politik yapısının belirlediği ve tcp.umsal düzenin devamını sağlayan bir sistemdir. "Eğitimin amacı, kişileri yaşadığı toplumun ve toplumun bağlı bulunduğu çağdaş dünyanın mumlu bir üyesi haline getirerek onları çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmaktır" (Ayaz. 1994:3). Bu amaçla ülkeler, bireylerini gerekli bilgi, beceri ve yeteneklerle donatarak, çağdaş uygarlık seviyesini yakalamak ve diğer ülkelerle her alanda rekabet edebilmek için eğitim sistemlerini kurmuşlardır.

"Avrupa Birliği üyesi ülkelere bakıldığında, ilköğretimin bunların tümünde zorunlu, eğitimin en az sekiz yıl ya da üzerinde olduğu, okullaşma oranının ise % 100 civarında olduğu görülmektedir" (^deni

1095:22). Türkiye'de ise, zorunlu temel eğitimin henüz beş yıl olduğu, ilköğretim ikinci kademe okullarının İse (ortaokullar) henüz zorunlu eğitim kapsamına alınmadığı ve ilköğretimin hizmetlerinin tüm yurt geneline dengeli bir şekilde götürülmediği görülmektedir.

"Ulusal ekonominin tüm düzeylerinde, iyi eğitim ve öğretim görmüş insanlar olmaksızın hiç bir yeni teknik veya modem verimlilik artırma planı etkili bir biçimde tanıtılamaz ve kullanılamaz" (Prokopenko. 1992:293). Bu amaçla toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak güçlü, istikrarlı ve uzun dönemli bir eğitim-öğretim politikası, hükümetlerin öncelikli görevlen arasında olmalıdır.

Türkiye hızlı bir kalkınma ve sanayileşme süreci içinde olan bir ülke olup, geleneksel tarım toplumundan, sanayileşmiş bir toplum haline geçiş süreci içerisinde yaşamaktadır. Ülkenin hedeflenen gelişmeyi hızla gerçekleştirebilmesi için ihtiyaç duyduğu en önemli unsur ise insan gücüdür. Çünkü kalkınmada anahtar rolü insan unsura oynamaktadır.

ister piyasa ekonomisi düzeninde, ister planlı ekonomi düzeninde olsun, her ülkede eğitim, her şeyden önce bir politika somnudur. Gelecek kuşakların eğitiminin toplumca benimsenmiş bir değerler dizgesi içinde ele alınması gerekmektedir. Bu değerler dizgesi her toplumda farklıdır. Sözü edilen değerler dizgesi, her ülkede kendi eğitim kurumlarınınca biçimlendirilmektedir" (Adem.1993.1). Bu nedenle her ülke, kendine özgü \c ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak eğitim sistemini kunnahdır.

Dünyada eğilimin tarihi gelişimi incelendiğinde, "eğitimin belirli bu kesime sunulan ve seçkin insan yetiştirmeyi amaçlayan bir hizmet olarak geliştiği görülmektedir. Türkiye'nin eğitimi tarihine bakıldığında ise ilk eğitim kuramlarının belirli bir mesleğe eleman yetiştirmek için büyük kentlerde, toplumun üst tabakasındaki ailelerin çocuklarını yetiştirmek amacıyla ile kurulduğu ve ancak Cumhuriyetten sonra eğitimin kitlelere yaygınlaştırılmaya çalışıldığı görülmektedir" (Uysal. 1978:131).

Türkiye'de eğitimin durumuna genel olarak bakıldığında Cumhuriyetin ilk yıllarında okur-yazar nüfus sayısının ve okul sayısının oldukça düşük olduğu görülmektedir. "1924 yılı rakamlarına göre, yaklaşık 5 bin ilkokulda 342 bin öğrenci okumaktadır. Bu okulların çoğu şehirlerde ve kasabalardadır. Anadolu köylerinin yüzde 90i okulsuz olup, ülkede sadece 72 ortaokul, 2X lise, 44 meslek okulu ve bunlarda topları 11.165 öğrenci bulunmaktadır" (Oğuzkan. 1985.?). Aradan geçen // \ildan sonra 1996 yılında ilkokul sayısının 48.038 öğrenci sayısının ısı; 6.896.762' ye ulaştığı görülmektedir (MEB. 1996).

Türkiye'de Devlet, eğitim konusundaki eksiklikleri görerek anayasalar ve diğer eğitim ile ilgili kanunlarla eğitimi geniş halk kitlelerine ülke geneline yaygınlaştırmayı öngörmüştür. Bu anayasalar ve kanunlar da (1924. 1961. 1982 TC Anayasaları. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu. 1739 sayılı Türk Milli Eğitim Kanunu ve 254/ Sayılı Yükseköğretim Kanunu) görülen ortak noktaları ise şöyle sıralamak mümkündür.

1. İlköğretim. kadın-erkek. köylü-kentli. yoksul-zengin her Türk vatandaşı için zorunlu ve devlet okullarında parasızdır.
2. Yükseköğretim yeteneklerine göre herkese açık olmalıdır.
3. Devlet durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak önlemleri alır.

İlköğretim İkinci Kademe

Türk Milli Eğitim Sistemi'nde 1973'den önce ortaokullar, ortaöğretimin bir parçası, ilk basamağı idi. 1973'den bu yana ortaokul, temel eğitimin ikinci ve üst basamağını oluşturmaktadır. Yasal olarak ortaokulların bağımsız veya temel eğitimin ikinci basamağını oluşturmak üzere ilkokullarla birlikte örgütlenmesi mümkündür. Ancak hedef, ilköğretim hizmetlerini sekiz yıla çıkararak bu eğitim kurumlarını ilköğretim kademesinin kapsamı içerisine almaktır. Mevcut duruma bakıldığında, halen ortaokulların azımsanmayacak bir kısmının bağımsız ortaokullar olarak faaliyetlerini yürüttüğü görülmektedir. 1996 yılı rakamlarına göre Türkiye'de 1.335 bağımsız ortaokulda 450.394 öğrenci eğitim görmektedir. İlköğretim Genel Müdürlüğüne bağlı ortaokul sayısı ise 7.156 olup, öğrenci sayısı ise 1.852.587'dir (MEB. 1996).

Türkiye'de ortaokulların sayısı "1925 yılında 69. 1972'de 1909" iken (Güçlüol. 1985:38). 1991-1992 öğretim yılında bu sayı 6176'ya ulaşmıştır" (DİE. 1994). Alınan bu tedbirlere rağmen. İlköğretim ikinci kademe (genel ortaokullar) okullaşma oranları incelendiğinde ise; "1985-1986 öğretim yılında okullaşma oranının tüm ortaokul çağı nüfusunda % 32.6 olarak gerçekleştiği., en yüksek okullaşma oranının Marmara Bölgesinde (% 43.8). en düşük okullaşma oranım ise Güneydoğu Anadolu Bölgesinde (% 20.1) gerçekleştiği görülmektedir" (Büyüköztürk. 1992:68).

Bu çalışmada, net okullaşma oranlarının hesaplanabilmesi için genel nüfus sayımı sonuçları gerekli olduğundan. 1990 yılı genel nüfus sayımı

sonuçları ve 1990-1991 yılı DİE örgün eğitim istatistikleri kullanılmıştır. Çünkü okullaşma oranlarının net olarak hesaplanabilmesi için aynı yılın genci nüfus sayım sonuçları gerekmektedir. Ancak Milli Eğitim Bakanlığınca yayımlanan 1996 yılı istatistikî verilerin incelenmesi sonucunda öğrenci sayıları ve yaklaşık olarak çağ nüfusunun hesaplanması sonucu okullaşma oranlarında çok fazla bir değişikliğin olmadığı görülmektedir. Ortalama %2Tik bir nüfus artış hızı baz alındığında 1996 yılında ilköğretim ikinci kademe çağ nüfusunun yaklaşık 4.568.000 olduğu, bu dönemde okula devam eden öğrenci sayısının ise 2.302.98 olduğu (MEB.1996) ortaya çıkmaktadır. Bu verilere dayalı olarak 1996 yılı brüt okullaşma oranı ise % 49.8 civarındadır.

İlköğretim İkinci Kademe Okullaşma Oranları ile İlgili Bulgular

Türkiye'de 1990 yılında yapılan son genel nüfus sayımı verileri baz alınarak. DİE tarafından yayınlanan 1990-1991 örgün eğitim istatistiklerindeki verilerin işlenmesi sonucu elde edilen bulgulara göre 12-14 yaş kümesi çağ nüfusunu oluşturan 4.055.753 kişiden 1.626 307 kişinin genel ilköğretim ikinci kademe okullarına devam ettiği görülmektedir. Bu durumda çağ nüfusundan 2.429.446 kişi daha 12 yaşında iken eğitim imkanlarından yoksun kalmaktadır. Elde edilen T, enlere göre ilköğretim ikinci kademe (genel ortaokullarda) okullaşma oranı ise % 40.09 olup. sonuçlar çizelge l'de özetlenmiştir.

Tablo 1. İlköğretim ikinci kademe 12-14 yaş grubu nüfusun okullaşma oranı (1990-1991)*

12-14 Yaş Kümesi Çağ Nüfusu	Okullaşan Nüfus	Okullaşma Oranı (%)
4.055.753***	1.626.307	40.09

DİE 1990-1991 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilmiştir.

DİE 1990 Yılı genel nüfus sayımı istatistiklerinden elde edilmiştir.

Okullaşma oranına çağ nüfusunun (12-14) dışında kalan 482.272 öğrenci dahil edilmemiştir.

1990-1991 öğretim yılında genel ortaokullarda çağ nüfusunun öğrenime devam edenlere göre cinsiyet açısından oransal dağılımı incelendiğinde ise çizelge 2' deki sonuçlar elde edilmiştir. Çizelge de de görüldüğü gibi

ortaokul çağındaki nüfusun okullaşmasında erkekler lehine bir gelişim; söz konusudur. Bu öğretim yılında erkek ve kız nüfusun toplam çağ nüfusu içerisindeki oransal dağılımı birbirine çok yakın iken (% 51 erkek, % 49 kız), aynı öğretim yılında genel ortaokul öğrencilerinin % 63.2'si erkek, % 36.8'i ise kızdır.

Tablo 2. İlköğretim ikinci kademe çağ nüfusu ve öğrenime devam edenlerin cinsiyete ve yerleşim durumuna göre (Eğilimi (1990-1991))*

	Erkek			Kız		
	Kent	Köy	Toplam	Kent	Köy	Toplam
Çağ nüfusu içindeki oranı	52.0	49.5	51.0	48.0	50.5	49.0
Genel ortaokul öğrencileri içindeki oranı	61.9	71.6	63.2	38.1	28.4	3)8

DİE 1990-1991 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilmiştir.

DİE 1990 Yılı genel nüfus sayımı istatistiklerinden elde edilmiştir

Öte yandan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okullaşmasında kent-köy ve kız-erkek arasında belirgin şekilde farklılıklar görülmektedir. Kentlerdeki okullarda öğrenim gören çocukların % 61.9'u erkek, % 38.1'i kızdır. Köylerde ise aynı oran % 71.6 erkek, % 28.4 kız biçimindedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve eğitimle ilgili kanunlarda temel eğitimin tüm kız ve erkek vatandaşlar için zorunlu ve Devlet okullarında parasız olduğu belirtilmesine rağmen, ilköğretim ikinci kademe okullaşma oranı henüz yaygınlaştırılamamıştır. Altıncı beş yıllık kalkınma planında ortaokullarda 1990-1991 öğretim yılında çağ nüfusu 4.076.000.000 olarak talim edilmiş, okullaşma oranı ise % 69 olarak hedeflenmiş olmasına rağmen, bu dönemde çağ nüfusu 4.055.753. olarak gerçekleşmiş, genel ortaokullarda okullaşma oranı ise % 40.09 olarak gerçekleşmiştir. İnceleme sonucu elde edilen verilere göre, ilköğretim ikinci kademe çağ nüfusunun okullaşma oranında bölgesel farklılıkların da oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Okullaşma oranları karşılaştırıldığında en yüksek okullaşma oranının % 56.6 ile Marmara Bölgesinde, en düşük okullaşma oranının ise % 21.03 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinde gerçekleştiği görülmektedir. Diğer bölgelerde okullaşma oranlarının ise İç Anadolu'da %45.5, Ege'de %43.07, Akdeniz'de %38.5, Karadeniz'de %32.8 ve Doğu Anadolu Bölgesinde % 26.7 olduğu belirlenmiş, sonuçlar çizelge 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3. İlköğretim ikinci kademe çağ nüfusunun bölgeler itibariyle okullaşma oranı (1990-1991)

Bölgeler	Çağ Nüfusu (12-14 Yaş) '	Okullaşan Öğrenci Sayısı	Okullaşma Oram (%)
Marmara	837.133	473.883	56.6
Ege	497.301	214.211	43.0
iç Anadolu	717.340	326.402	45.5
Akdem/.	536.115	206.304	38.5
Karadeniz	612.475	201.023	32.8
D. Anadolu	432.090	115.460	26.7
G D. Anadolu	423.299	89.024	21.0
Toplam	4.055.753	1.626.307	40.09

D.İE 1990-1991 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilmiştir.

DİE 1990 Yılı genel nüfus sayımı istatistiklerinden elde edilmiştir.

Tablo 4. Kentsel-kırsal yerleşim birimine göre ilköğretim ikinci kademe çağ nüfusunun okullaşma oranı (1990-1991)

	Çağ nüfusu (12-14 Yaş)**		Öğrenci Sayısı		Okullaşma oranı (%)	
	Kent	Köy	Kent	KÖY	Kent	Köv
Marmara	645.112	192.021	438.916	34.967	68.0	18.2
Ege	280.205	217.096	183.334	30.877	65.4	14.2
İç And.	454.421	262.919	290.140	36.262	63.8	13.8"
Akdeniz	308.249	227.866	172.786	33.518	56.0	14.7
Karadeniz	253.261	359.214	161.202	39.821	63.7	11.1
D. Anadolu	184.243	247.847	99.029	16.431	53.7	6.6
GDA Anadolu	236.299	187.000	80.109	8.915	33.9	4.8
Toplam	2.361.790	1.693.963	1.425.516	200.791	60.35	11.9

DİE 1990-1991 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilmiştir.

DİE 1990 Yılı genel nüfus sayımı istatistiklerinden elde edilmiştir.

Kentsel ve kırsal yerleşim birimlerine göre 1990-1991 Öğretim Yılında bölgelerin okullaşma oranları incelendiğinde ise çizelge 4'deki sonuçlar elde edilmiştir. 1990-1991 Öğretim yılında 12-14 yaş grubunda genel ortaokullar çağ nüfusunun ortalama okullaşma oranı % 40.09 olup, kentlerde bu oran % 60.35, köylerde ise % 11.9 dur. Bu öğretim yılında çağ nüfusunun kentlerde 936.274'ü, köylerde ise 1 493 172'si genel ortaokullarda eğitim fırsatını yitirmektedir. Başka bir deyişle çizelge 4'e

göre anılan yaş kümesi nüfus içinde, ortalama her yüz çocuktan kentlerde % 39.65'i. köylerde ise % 88.1'i henüz 12 yaşında ;đıtım şanslarını yitirmektedirler. Burada kentli çocukların, köylü > asıllarına göre yaklaşık bir kat daha şanslı oldukları görülmektedir.

Aynı yaş kümesi çocuklar genel ortaokul öğreniminde kentten köye ve bölgeden bölgeye değişen önemli eşitsizliklerle karşı karşıya bulunmaktadır. Güneydoğu Anadolu bölgesinde kentlerde her yüz çocuktan % 33.9'u öğrenim görme olanağına sahip olmasına karşın, aynı bölgede köylerde okullaşma oranı % 4.8'dir. Aynı oranlar Marmara Bölgesinde % 68.03 ve % 18.2" dır.

Bölgelerden sonra, illerdeki en yüksek ve en düşük okullaşma oranlarına bakıldığında ise çizelge 5'deki sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 5. Yerleşim birimine göre ilköğretim ikinci kademe okullaşma oranlarının en yüksek ve en düşük olduğu iller (1990-1 91)*

İl	En yüksek Okullaşma Oranı (%)		En Düşük Okull; Oranı	
	Kent	KÖY	Kent	K<
Kırklareli	92.65	36.17	-	-
Şırnak	-	-	17.53	-
Hakkari	-	-	-	(

DİE 1990-1991 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilmiştir

Buna göre kentlerde en yüksek okullaşma oranı % 92.65 ile Kırklareli ıde. en düşük okullaşma oranı ise % 17.53 ile Şırnak ilinde gerçekleşmiştir. Köylerde ise en yüksek okullaşma oranı % 36.17 ile Karklareli'nde. en düşük okuli aşma oranı ise % 0 ile Hakkari ılmde gerçekleşmiştir. Hakkari İlinde okuli aşma oranının % 0 çıkmasuun nedeni ise bu ilde köylerde eğitime açık bulunan bir ilköğretim okulunun bulunmamasıdır.

İncelemede ayrıca, yerleşim birimlerine göre en yüksek ve en düşük okullaşma oranına sahip on il belirlenerek, kentlerde elde edilen sonuçlar çizelge 6' da sunulmuştur. Bu sonuçlara göre kentlerde en yüksek okullaşma oranına sahip 10 ilden 7'si Türkiye'nin Batı bölgele'inde bulunmaktadır. En düşük okullaşma oranına sahip 10 ilden 9i ise Türkiye'nin Doğu bölgelerinde bulunmaktadır.

Tablo 6. Kentlerde ilköğretim ikinci kademedeki en yüksek ve en düşük okullaşma oranına sahip on il (1990-1991)

Okullaşma Oranı En Yüksek İller	Okullaşma Oranı (%)	Okullaşma Oranı En Düşük İller	Okullaşma Oranı (%)
1. Kırklareli	92.65	1. Sımak	17.53
2. Muğla	86.80	2. Afyon	23.16
3. Çanakkale	85.70	3. Uşak	25.32
4. Tunceli	85.02	4. Siirt	31.53
X Artvin	83.10	5. G. Antep	35.03
6. Edirne	81.33	6. Bitlis	36.54
7. Zonguldak	81.01	7. Van	36.94
X. Tekirdağ	80.06	8. Mardin	37.55
9. Balıkesir	79.10	9. K. Maraş	39.13
10. Ankara	79.06	10. Batman	38.64

"DİE 1990-1991 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilmiştir.

Tablo 7. Köylerde ilköğretim ikinci kademedeki en yüksek ve en düşük okullaşma oranına sahip on il (1990-1991)

Okullaşma Oranı En Yüksek İller	Okullaşma Oranı (%)	Okullaşma Oranı En Düşük İller	Okullaşma Oranı (%)
1. Kırklareli	36.17	1. Hakkari	0
2. Edirne	28.59	2. Sımak	0.73
3. Kocaeli	28.23	3. Bitlis	1.24
4. Artvin	27.70	4. Van	2.14
5. Eskişehir	24.19	5. Ağrı	2.51
6. Sakarya	23.77	6. Diyarbakır	2.69
7. Kırşehir	22.08	7. Ş. Urfa	3.28
X. Nevşehir	21.87	8. Kastamonu	3.84
9. Zonguldak	21.49	9. Muş	4.30
10. Çanakkale	21.22	10. Bayburt	4.37

DİE 1990-1991 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilmiştir.

İllere göre köylerde okullaşma oranları incelendiğinde ise çizelge 7'fJcki sonuçlar elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre köylerde en yüksek

okullaşma oranına sahip 10 ilden 9'u Batı bölgelerinde, en düşük okullaşma oranına sahip 10 ilden 8'i ise Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bulunmaktadır.

Görüldüğü gibi illerde köylerin okullaşma oranlarında da Batı Bölgeleri lehine büyük ölçüde fırsat ve imkan eşitsizliği bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Hızlı bir kalkınma ve sanayileşme süreci içinde olan Türkiye. Avrupa de bütünleşmeye çalışan bir ülkedir. Avrupa Birliğine üye olmanın ön koşulu, nicel ve nitel olarak eğitimimizin Avrupa ülkeleri düzeyine çıkarılmasıdır. Bu aşamada eğitimin sanayileşme ve kalkınmadaki önemi bilmen bir gerçektir. Ülkenin kalkınması ve toplumsal refahın artırılmasında en önemli etken eğitimidir. Bu nedenle eğitimin ülke genelinde ve bölgeler arasında, köy-kent ve kadın-erkek tüm nüfusa eşit bir şekilde sunumu oldukça önemli bir konudur.

Ülke geneline dengeli bir şekilde sunulan eğitim imkanları, dolayısıyla ülke kalkınmasını da hızlandırmış olacaktır. Çünkü eğitim düzeyinin yüksekliği, kalkınmayı etkileyen önemli bir faktördür. Türkiye'de eğilimin geniş halk kitlelerine yaygınlaştırılması çalışmalarına Cumhuriyeti ilk yıllarından beri büyük önem verilmesine rağmen okullaşma oranı hsnüz istenilen seviyeye ulaşmamıştır. Bunda da en büyük etken olarak hazırlanan kalkınma planlarının tam olarak gerçekleştirilememesi, hükümetlerin istikrarlı bir eğitim politikası izleyememeleri ve ilkinin ekonomik olanaklarının yetersizliği gösterilebilir. Bu durumun doğal bir sonucu olarak ilköğretim ikinci kademedede olduğu gibi. diğer eğitim kademelerinde de bölgeler, kent-köy ve kadın-erkek arasında okullaşma oranı yönünden oldukça büyük farklılıklar ortaya çıkmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre ilköğretim ikinci kademedede fırsat ve imkan eşitliğini sağlayabilmek için aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

1. İlköğretim ikinci kademedede okullaşma oranı yönünden beklentiler arasında ve bölgelerin kendi içinde oldukça büyük farklılıklar vardır. Aynı bölgenin değişik derindeki okullaşma oranları da oldukça farklılık göstermektedir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde okullaşma oranları diğer bölgelere göre çok düşüktür. Bu nedenle bölgeler arasındaki eşitsizlikleri gidermek için bölgesel planlar yapılmalı ve bu planlarda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine ağırlık verilmelidir.

2. Planlar gerçekleştirilecek şekilde yapılmalı ve planların hazırlanmasında bölge şartlarını bilen uzman kişilere görev verilmelidir.
3. Kadın nüfusun okullaşma oranını artırmak için okullaşmaya engel olan faktörler araştırılarak giderilmesi için gereken çalışmalar yapılmalı, özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde halkın, kız çocuklarının okumasına karşı olan olumsuz bakış açısını değiştirici çalışmalara hız verilmelidir.
4. Doğu ve Güneydoğuda coğrafi şartlar ve halkın ekonomik durumunun yetersizliğinin okullaşma oranına olumsuz etki yaptığı düşünülmektedir. Bu bölgelerde yatılı bölge okullarının sayısının çoğaltılması, bunun yanında uygulama alanı genişletilmeye çalışılan taşınabilir sisteme ağırlık verilmesinin okullaşma oranını üzerinde olumlu etki yapacağı düşünülmektedir.
5. Türkiye'de ilköğretim ikinci kademe, henüz zorunlu eğitim kapsamında algılanmamaktadır. Zorunlu eğitim halen beş yıl olaral uygulanmakta olup. bu durum okullaşma oranına olumsuz yönde etk etmektedir. Bu nedenle zorunlu eğitim süresi en kısa zamanda en az sekiz yıla çıkarılmalıdır.

KAYNAKLAR

- ADEM. Mahmut **Ulusal Eğitim Politikamız ve Finansmanı**. A.U Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınlan. Yayın No: 171. Ankara: **1993**.
-**Demokratik Laik Çağdaş EĞİTİM POLİTİKASI**
Şafak Matbaacılık.Ankara: **1995**.
- AYAZ Nevzat. **TBMM 1995 Yılı Bütçe Raporu**. Ankara. **1994**.
- BÜYÜKÖZTÜRK. Şener. **Türkiye'de Nüfus ve Eğitimde Fırsat Eşitsizliği**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: A.IJ Sosyal Bilimler Enstitüsü. **1992**.
- DİE. **1990** Genel Nüfus Sayımı. Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri DİE Yayınları. Ankara: **1992**.
- DİE Milli Eğitim İstatistikleri **Örgün Eğitim.(1986 -1991** yılları arasındaki).

GÜÇLÜOL. Kemal. **"Ortaöğretimimizde Genel Eğilimler ve Gelişmeler"** Bugünden Yarına Ortaöğretimimiz. T.E.D Yayınları. Ankara: 1985.

İlköğretim ve Eğitim Kanunu (222 Sayılı Kanun).

Milli Eğitim İle İlgili Bilgiler. APK Yayınları. Ankara: 1996.

OĞUZKAN. Turhan. **"Günümüz Türkiye'sinde Ortaöğretim,; Genel Bir Bakış"** Bugünden Yarına Ortaöğretimimiz. T.E.D Yayınları. Ankara: 1985.

PROKOPENKO. Joseph **Verimlilik Yönetimi. Uygulamalı ElKıtabı** (ÇevirenlerOlca Baykal v.d.) MPM Yayınları. Yayın i):476. Ankara: 1992.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasaları (1924. 1961 ve 1982).

Türk Milli Eğitim Kanunu (1739 Sayılı Kanun).

UYSAL. Şefik **"Eğitim Politikasının Belirlenmesinde Eğitimdeki Gelişmelerin Rolü"** Ulusal Eğitim Politikamız. T E D Yayınları. Ankara. 1978.

Yükseköğretim Kanunu (2547 Sayılı Kanun).

Yazar

Arş. Gör. Bekir Buluç. Gazi Üniversitesi. Teknik Eğitim Fakültesi. Eğitim Bilimleri Bölümü"nde görev yapmaktadır.